

Pressiteade

Luxembourg, 12. juuli 2018

Stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslik osa: ELi audiitorite sõnul ei ole komisjon taganud määruse peamise eesmärgi täitmist

Rakenduseeskirjade kehtestamisel ja üksikotsuste tegemisel on Euroopa Komisjon laialdaselt kasutanud oma kaalutusõigust, et vähendada kohandamisnõudeid. Euroopa Kontrollikoja hinnangul ei ole komisjon seeläbi piisavalt tähtsustanud ennetusliku osa määruse peamise eesmärgi täitmist. Probleem on eriti terav mitme suure võlakoormusega liikmesriigi puhul, mis võib põhjustada turul muret nende rahanduse jätkusuutlikkuse pärast järgmise majanduslanguse korral.

Stabiilsuse ja kasvu pakt on eeskirjade kogum, mille eesmärk on tagada, et ELi liikmesriigid hoolitseksid riigi rahanduse usaldusväärsuse eest ja koordineeriks oma eelarvepoliitikat, võttes arvesse, et ühe liikmesriigi eelarvekriis võib tekitada probleeme teistele liikmesriikidele. Stabiilsuse ja kasvu pakt koosneb kahest osast: 1) hästi tuntud paranduslik osa ehk ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus, mis keskendub valitsemissektori nominaalse eelarvepuudujäägi vähendamisele alla 3 % SKP-st, ja 2) vähem tuntud ennetuslik osa, millega nõutakse liikmesriikidelt oma struktuurse eelarvepositsiooni (milles ei võeta arvesse majandustsükli mõju) kooskõlla viimist riigipõhiste eesmärkide ehk keskpika perioodi eelarve-eesmärkidega.

Ennetusliku osa määruse peamine eesmärk on tagada, et liikmesriigid läheneksid kiiresti keskpika perioodi eelarve-eesmärkidele. Keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamine tagab 1) liikmesriikide jaoks majanduslanguse ajal manööverdamisruumi ja 2) suure võlakoormusega liikmesriikide valitsemissektori võla suhte ühtlustamise aluslepingus sätestatud ülemäärani. Komisjoni kehtestatud rakenduseeskirjad ja üksikuhtumite kohta tehtud otsused ei taga aga eesmärkide täitmise mõistliku aja jooksul, isegi mitte tavapäraustes majandustingimustes.

„Komisjoni kehtestatud paindlikkussätted ei ole ajaliselt piiritletud kriisiperioodiga ja neid kasutati liiga laialdaselt“, ütles aruande eest vastutav kontrollikoja liige Neven Mates. „Selle tagajärjel on kriisist väljumise ja majanduskasvu perioodil (2014–2018) mitme suure võlakoormusega riigi struktuurne eelarvepositsioon nende keskpika perioodi eelarve-eesmärgist kaugenenu või lähenenu

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja eriaruande põhisõnumid.

Aruanne on tervikuna kättesaadav aadressil www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – kõnesisik

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – pressiametnik

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

sellele nii aeglaselt, et kuidagi ei ole tagatud märgatavad edusammud enne järgmist majanduslangust“.

Audiitorid leidsid ka, et struktuurireformideks antav paindlikkus ei vasta reformide tegelikele eelarvekuludele ja et komisjon kasutab seda selle asemel nn stimuleeriva vahendina. Ennetusliku osa määrus sellist praktikat ei toeta. Lisaks ei taga investeerimisklausel, et avaliku sektori investeeringute osakaal SKP-s suureneks aastal, mille kohta kõnealune suurenemine on heaks kiidetud; klausel näeb ette üksnes nominaalväärtuse suurenemise. Ühtlasi võimaldab see investeeringutega mitteseotud kulutuste suurenemist järgnevatel aastatel. See põhjustab keskpika perioodi eelarve-eesmärkide täitmisel mitmeaastaseid viivitusi.

Ennetusliku osa usaldusväärsust on õnnestanud ka parandusliku osa suundumused. Viimast on rakendatud nii, et selle nõudeid on võimalik täita vaid majanduskasvu tsüklilise taastumisega. Sellest tulenevalt ei pea liikmesriigid, kelle suhtes kohaldatakse ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust, täitma oma struktuurse eelarvepositsiooni parandamise nõudeid, mida nad ennetusliku osa raames peaksid tegema.

Audiitorid leidsid ka, et nõukogu poolt vastu võetud asjakohastes riigipõhistes soovitusetes ei selgitata piisavalt soovitatud eelarvekohanduste põhjuseid ega riske, mis tekivad, kui liikmesriigid soovitusi ei täida.

Audiitorid esitasid süsteemi koordineeritud viisil tõhustamiseks muu hulgas alljärgnevad soovitusel:

- komisjon peaks tegelema kohandamiskavast mitme aasta vältel kõrvale kaldumise probleemiga;
- komisjon peaks tagama, et keskpika perioodi eelarve-eesmärgid täidetakse mõistliku aja jooksul, ja kehtestama suure võlakoormusega liikmesriikidele rangemad eeskirjad;
- reformideks lubatud paindlikkus peaks katma üksnes reformide otsesed kulud, ja ebatavaliste sündmuste jaoks lubatud paindlikkus peaks samuti katma üksnes nende otsesed kulud. Investeerimisvaldkonna kõrvalekalle ei tohiks võimaldada investeeringutega mitteseotud kulutuste suurenemist järgnevatel aastatel;
- parandusliku osa ja ennetusliku osa kohandamisnõuded tuleks ühtlustada: parandusliku osa kohandamisnõuded ei tohiks olla leebemad kui ennetusliku osa omad;
- riigipõhised soovitusel peaksid sisaldama sõnaselgeid nõudeid koos lähemate selgitustega nende loogika ja nõuete mittetäitmisel tekkivate riskide kohta;
- komisjon peaks tagama, et liikmesriikide stabiilsus- ja lähenemisprogrammid sisaldaksid rohkem teavet tulu- ja kulumeetmete kohta.

Audiitorid leiavad, et kehtivad õigusaktid võimaldavad komisjonil kõik nende antud soovitusel täita, arvestades, et määrase peamist eesmärki tuleks eelistada paindlikkust võimaldavatele valikutele.

Toimetajatele

Stabiilsuse ja kasvu pakt võeti vastu 1997. aastal ning seda reformiti 2005. ja 2011. aastal. See on kõigile ELi liikmesriikidele siduv kokkulepe Maastrichti lepingu selliste normide rakendamise kohta, milles käsitletakse liikmesriikide eelarvepoliitika jätkusuutlikkust. Järelevalvet tehakse, sest ühe riigi eelarvepoliitika võib kahjustada teisi riike, ja see probleem on eriti terav rahaliitude puhul.

Kontrollikoda tutvustab oma eriaruandeid Euroopa Parlamendile ja Euroopa Liidu Nõukogule ning ka teistele huvitatud pooltele, nagu liikmesriikide parlamendid, ettevõtlusringkondade sidusrühmad ja tsiviilühiskonna esindajad.

Eriaruanne nr 18/2018: „Kas stabiilsuse ja kasvu pakti ennetusliku osa peamine eesmärk on täidetud?“ on kättesaadav kontrollikoja veebisaidil (eca.europa.eu) ELi 23 keeles.